

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Зміни, що сьогодні відбуваються в складних умовах економічного розвитку нашої країни у різних сферах діяльності людини, висувають все більш нові вимоги до організації та якості професійної освіти. Сучасний випускник вищого навчального закладу повинен не тільки володіти спеціальними знаннями, вміннями і навичками, а й відчувати потребу в досягненнях і успіху; знати, що він буде затребуваний на ринку праці. Як стверджує Дейл Карнегі: «... на світі є тільки один спосіб спонукати людей щось зробити – змусити людину захотіти це зробити».

Мотивація для студентів є найбільш ефективним способом поліпшити процес навчання. Мотивація до навчання досить непростий і неоднозначний процес зміни ставлення особистості, як до окремого предмету вивчення, так і до всього навчального процесу. Тому при реформуванні системи освіти у нас виникає необхідність формування компетентності та творчої особистості інженерів-технологів, підвищення якості їх підготовки та пошуку нових підходів щодо її вдосконалення. Мотивація є головною рушійною силою в поведінці і діяльності людини, в тому числі, і в процесі формування майбутнього професіонала. Тому особливо важливим стає питання про стимули і мотиви саме навчально-професійної діяльності студентів.

На сьогодні діяльність кожного викладача повинна оцінюватися не лише з боку його педагогічної майстерності, але й з боку його вміння формувати та стимулювати творчу діяльність студентів, вміння допомогти спрямувати діяльність студента в потрібний йому бік. Інколи, не дуже добре уявляючи собі сутність фахових вимог, необхідний обсяг знань, які потрібні для кваліфікованого спеціаліста, студент прагне відразу засвоїти все, що дають викладачі, але зустрівшись з величезним обсягом роботи, який на порядки перевищує всі можливі шкільні навантаження, студент може відчутти себе просто безпорадним в цій ситуації. Висока мотивація до навчання в цілому, одночасно породжує мотив до самостійної роботи. Цей вид діяльності для студента новий, практично незнайомий. Без послідовної допомоги викладача, що читає курс, опанування навичками самостійної роботи інколи ускладнюється. Виникає проблема стимулювання мотивації студента до самостійної роботи. Необхідна умова для створення у студентів інтересу до змісту навчання і до самої

учбової діяльності – можливість проявляти в навчанні розумову самостійність і ініціативність. Основний засіб виховання стійкого інтересу до навчання – використання таких питань і завдань, вирішення яких вимагає від студентів активної пошукової діяльності. Кожен викладач знає, що навчання протікає успішно, якщо у студента сформована позитивна мотивація, пізнавальний інтерес та потреба в здобутті знань. Не варто дав бути і не занадто легким, адже робота, яка не вимагає певних інтелектуальних зусиль, не викликає інтересу і знижує рівень мотивації.

Велику роль у формуванні інтересу до навчання відіграє створення проблемної ситуації, зіткнення студентів з трудностю, яку вони не можуть вирішити за допомогою запасу знань, що є у них; стикаючись з трудностю, вони переконуються в необхідності отримання нових знань або застосування старих в новій ситуації (наприклад ділова гра з моделювання причин неполадок і порушень у технологічному процесі). Подолання труднощів в учбовій діяльності – найважливіша умова виникнення інтересу до неї. Трудність учбового матеріалу і учбового завдання приводить до підвищення інтересу тільки тоді, коли ця трудність посилює, інакше інтерес швидко падає [1; 2].

На основі аналізу результатів показників навчальної мотивації встановлено, що 72% студентів відзначили, що визнання з боку викладачів відіграє велику роль у їхньому навчальному процесі і безумовно мотивує сумлінно вивчати предмет [3; 4]. Визнання з боку одногрупників хвилює лише половину студентів (приблизно 50%). Це підтверджує той факт, що у навчальній діяльності байдужість, необ'єктивність та несправедливість з боку викладачів діє потужним фактором, який негативно впливає на мотивацію навчання.

Отже, на першому місці серед негативних факторів, що зменшують навчальну мотивацію, студенти виділяють ті, які пов'язані з непрофесійною діяльністю викладачів, зокрема, їх необ'єктивність, несправедливість, невміння чітко пояснити і зацікавити до вивчення предмета. Друге місце студенти віддали дисциплінам, вивчення яких, на їхню думку, не знадобиться їм у майбутньому. Третє місце негативних факторів отримали дуже складні і недоцільні завдання, тобто ситуації, коли студенти не розуміють що і як їм виконувати. В таких випадках більшість студентів не виконує такі завдання.

Основна мета кожного викладача визначається наданням мотивації до навчання студентам. Першочергове завдання викладача полягає у правильному спрямуванні студентів до навчального процесу, мотивуванні їх до придбання знань, користуючись сучасними розробками і досягненнями провідних світових виробників у формі дискусій, що дають змогу зацікавити студентів до нового матеріалу.

Список джерел інформації

1. Батрин Н. В. Проблема підвищення мотивації студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / Н. В. Батрин // Наукові записки. Серія : Педагогіка. – 2012. – № 4.
2. Бондаренко Н. Б. Мотиви опанування учнями іноземної мови як засобу самовираження особистості : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Н. Б. Бондаренко. – К., 2002. – 24 с.
3. Лузан П. Г. Формування активності студентів у навчанні / П. Г. Лузан, А. І. Дьомін, В. І. Рябець. – К. : Вища школа, 1998. – 192 с.
4. Маркова А. К. Формирование мотивации учения: книга для учителя / А. К. Маркова, Т. А. Матис, А. Б. Орлов. – М. : Просвещение, 1990. – 192 с.

УДК 378.147-042.65:372.865

Т.В. Щербакова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.А. Селютіна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

С.О. Ленерт, канд. техн. наук, докторант (*ХДУХТ, Харків*)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ІЗ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТОВАРОЗНАВСТВА»

Система університетської освіти базується на раціональному поєднанні декількох видів навчальної діяльності, в тому числі лекцій, лабораторних та практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Сучасна освіта, окрім надання знань, має прищепити молодій людині здатність самостійно засвоювати знання, оволодівати потрібною інформацією та творчо осмислювати її. Отже, освіта покликана навчити майбутнього громадянина, на основі отриманих знань критично і творчо мислити, використовувати знання як у професійній, так і в суспільно-політичній діяльності.

Самостійна робота студентів є основою повноцінної освіти: тільки наполеглива власна праця і бажання придбати знання можуть стати гарантією перетворення студента у висококваліфікованого фахівця. Тому стимулювання самостійної, індивідуальної роботи студентів є одним з основних напрямків у вдосконаленні сучасної вищої освіти.

Як зазначають фахівці, метою самостійної роботи студентів є глибоке засвоєння навчального матеріалу, розвиток навичок самоосвіти. В цілому, поєднання самостійної та індивідуальної роботи